

Nytårstale 1. januar 1976

af Lars Chemnitz

I dag – den første dag i året 1976 – er det mig en stor glæde, at jeg igen på landsrådets vegne kan sende en hilsen til alle hjem i Grønland – sende et ønske til alle og enhver om et godt og lykkebringende nytår.

Jeg har fra Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prins Henrik modtaget jule- og nytårshilsen med hilsen og gode ønsker til alle i Grønland og tak for det vellykkede besøg i sommer.

Lad os alle lade vore tanker gå til vore landsmænd, som holder nytår i Danmark og andre steder i verden uden for Grønland.

Lad os også lade vore tanker gå til dem, som har menneskelige problemer. Mennesker som fejrer nytår med sorg og bekymringer, og til de menneker som må holde jul og nytår på sygehus eller andre steder langt fra deres hjem, idet vi sender dem ønsket om, at de må blive styrket, så de kan stå deres vanskeligheder igennem.

Når noget nyt sker, eller når nogen har opnået noget, har vi den skik at lykønske. Når der er nogen, der har fået

nyt eller har fødselsdag, ønsker vi tillykke, og vi tilføjer gerne gode ønsker om fremtiden. Specielt for jule- og nytårsønsker er, at de er gensidige ønsker – ønsker som skal styrke den enkelte og gavne fællesskabet.

Vi retter også gerne vore tanker mod os selv. Vi laver nytårsfortsætter og udkaster planer for det nye år om, hvordan vi vil bestræbe os på at være i det nye år og om, hvad vi gerne vil opnå i det nye år. Disse fortsætter indeholder gerne forbedringer.

Men lykønskninger og gode ønsker, som er en god skik, og som vi lægger noget i, må vi følge op med handling, idet vi er tilbøjelige til at glemme dette, og derved mister ordene deres betydning og efterhånden gerne bliver kun tomme ord.

Min nytårstale skal ikke være en præken, men under mine overvejelser er der nogle ord, der bliver ved at komme tilbage, nemlig: alt hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer, det samme skal I gøre mod dem. Disse ord er velegnede til at danne overskrift for et samfund, og det er mit nytårsønske, at vi

skal huske disse ord i vores forhold til vore medmennesker – i vores forhold til enkelte mennesker og til mange mennesker, ja, overfor hele samfundet.

Hvis vi kan sætte disse ord som grundlag for vor indstilling til det daglige liv, mener jeg, at vores fremtid vil blive lysere.

At tænke, det samme skal vi gøre mod dem, er en indstilling, som vi i de kommende år ikke kan undvære, hvis samfundet skal kunne fungere tilfredsstillende.

I de forløbne år er vi i for høj grad blevet forkælet af velfærdssamfundets goder. Der er for mange mennesker, som i for høj grad baserer deres daglige liv på velfærdssamfundets goder, uden selv at være med til at skabe det.

Der er for mange, der nøjes med at skyde skylden på politikere og glemmer, at de selv kan være med til at bestemme, hvordan samfundet skal fungere – og aktivt medvirke hertil.

Vi er i fuld gang med vore overvejelser vedrørende etablering af hjemmestyre for Grønland. Hvis et samfund skal have et hjemmestyre, kan det ikke undvære viljestærke samfundsborgere. Men viljen, som ikke bliver fulgt op af handling, uden synligt bevis, er ikke noget værd. Derfor har vi i de kommende år i allerhøjeste grad brug for, at mange ændrer deres livsindstilling, og at vi udfører vore pligter bedre end hidtil.

Det nytter ikke noget med vilje alene, og det er ikke nok, at et samfund har viljestærke ledere. Hvis borgerne ikke har den samme indstilling, har man intet at lægge sit hjemmestyre på. Derfor må vi i det nye år prøve at finde os selv og

hjelpe hinanden til i fællesskab at danne et solidt grundlag for vores kommende hjemmestyre. For uden det risikerer vi, at vores hjemmestyre bliver uden indhold.

Et hjemmestyre kræver ikke kun forståelse af vor egen situation. Et hjemmestyre kræver også forståelse for det fællesskab, vi på godt og mindre godt er placeret i indenfor rigsfællesskabet, ligesom vi har brug for international forståelse.

Det er en hård kendsgerning, at hvad der ikke bliver skabt i forståelse med omverdenen, vil have vanskeligt ved at bestå og kræve modige ofre, som kan vise sig nytteløse.

Alligevel kan et folks eksistensgrundlag blive så truet, at der må en særlig handling til. Dette gælder for Grønland i denne tid, hvor rejebestandene er udsat for en uforsvarlig international befiskning.

I denne situation betragter jeg det som en modig og nødvendig, kærkommen holdning hos vor minister og sidenhen hos regeringen, at Danmark – sin traditionelle, internationale tankegang til trods – er gået med til at overveje en ensidig udvidelse til en 200 sømils økonomisk zone, såfremt dette forår ikke bringer international klaring.

Dette har ikke – som det er blevet bemærket i pressen – noget med besnakelse at gøre, men er måske forretningsudvalgets hidtil største resultat. Der skal derfor fra Grønlands side udtrykkes glæde over regeringens holdning.

I disse år må vi ikke glemme at glæde os over en vending i den rigtige retning, selvom den ikke betyder en 100 % op-

fyldelse af vore krav og ønsker. Ellers risikerer vi nemt, at vore krav bliver betragtet som urealistiske, og at vi derved taber alle mulighederne på gulvet og ikke opnår noget af det, vi søger at opnå.

Jeg kan sommetider blive utryk ved udviklingen i forholdet mellem vore to befolkningsgrupper – forholdet mellem den danske og den grønlandske – og forholdet mellem Grønland og Danmark. Til trods for de bedste forhold og forståelse på politisk hold, fornemmer man til tider mindre positiv holdning hos opinionen på begge sider.

Det er min egen erfaring, og jeg ved, den deles af mange, at det er blevet sværere at være dansker i Grønland, end det var for blot nogle år siden.

At den danske befolkningsgruppe heroppe står solidarisk sammen med den grønlandske befolkning om løsningen og betalingen for de offentlige opgaver i Grønland, finder jeg naturligt. Dette må imidlertid ikke få os til at glemme, at Grønland stadig har brug for uddannet assistance fra Danmark. Det gælder ikke mindst indenfor skolen, men også for andre vigtige samfundsområder.

Disse personer, som vi tilkalder udefra, har også et naturligt krav på at blive mødt med den åbenhed og venlighed, som vi altid har været kendt for, og som nødig skulle gå i glemmebogen. Alle mennesker kan bedst lide at arbejde i et samfund, hvor der eksisterer en gensidig velvilje. Ved at skade vort omdømme i Danmark afholder vi måske de mennesker, som vi vil være bedst tjent med, fra at tage herop, ligesom vi kan risikere at miste den del af de herværende dan-

ske, som er bedst kvalificeret til at give os bistand.

I den forbindelse må vi appellere til den danske del af befolkningen om hensyntagen til den særlige psyke blandt landets oprindelige befolkning, altid at bestræbe sig på at behandle os som deres ligemænd og som lige værdige. Vi må hver især ikke være overdrevent følsomme over for hinanden; men der skal uhyre lidt til at misforstå hinanden, en overlegen holdning, en mindre positiv holdning eller måske en overdreven hensynsfuldhed kan danne kimen til misforståelser og start til uoverensstemmelser.

Samfundet har ikke råd til at få ødelagt forholdet mellem danskere og grønlandere. Der er for stærkt udtalt følelse af samhørighed. Dette har vi tydeligere end mange ord fået bekræftet ved årets store begivenhed, det vellykkede dronningebesøg i sommer. Modtagelserne fra den brede befolkning har talt deres tydelige sprog. Og jeg tror, vi også kan bibeholde det gode forhold, når vi hver især i det daglige har dette i baghovedet: Alt hvad vi vil have, de skal gøre mod os, det samme skal vi gøre mod dem.

Der er mange i Grønland, som gør en stor indsats for samfundet. Ved denne lejlighed har jeg lyst til at nævne fåreholdererhvervet. Det er ikke, fordi situationen i denne vinter tegner sig lyst – tværtimod, men fordi den sydgrønlandske befolkning på dette område ser ud til at have lært at samarbejde og at yde en indsats – uden blot at fare hen til KGH eller andre og kræve statstilskud.

Jeg håber meget, at det samarbejde, som i dag er etableret mellem fåreholdere, kommunalbestyrelser, landsråds-

medlemmer, institutioner og befolkning, må begrænse den truende katastrofe og tjene den grønlandske befolkning som eksempel på, hvad der kan opnås, hvis vi i fællesskab gør en indsats.

Idet jeg specielt omtaler dette forhold på grund af dets aktualitet, glemmer jeg ikke andre erhververe. Der er fiskere og fangere, som kæmper beundringsværdigt med naturen og trodser store strabadser for at opretholde livet, og de mange mennesker, som i det daglige udfører deres arbejde pligtopfyldende. Alle disse er lyspunkter, som opmuntrer een i det daglige politiske arbejde, så man med større optimisme kan gå fremtiden i møde.

Vor natur er karrig og sætter snævre grænser for, hvad vi har råd til og vil have råd til i de kommende nye tider.

Her op mod jul har Grønland endnu engang vist sin karske natur ved en skrap overgang til vinter til stor gene for trafik og erhverv. I den forbindelse kan vi ikke undlade at udtrykke vor beundring for den indsats, Grønlandsfly har udført for at afvikle juletrafikken. Lad dette være et eksempel på, at mange gange må ekstraordinær indsats være påkrævet for at få samfundet til at fungere under så barske forhold.

Vi må ikke lade os slå ud af vore barske vilkår. Vi må tage det som en udfordring og et incitament til at gøre en ekstra indsats for samfundet.

Lad os gå ind i det nye år med gode fortsætter og med mod og optimisme – og hver især med større indsats – og dermed skabe et lykkeligt år.

Læserne og redaktionen

Redaktionen må desværre skuffe tidsskriftets grønlandske læsere med, at vi fremover af praktiske årsager kun i meget begrænset omfang ser os i stand til at bringe grønlandssprogede artikler.

Da redaktionen fortsat gerne vil kunne tilbyde tidsskriftets artikler til det grønlandssprogede publikum, forsøger vi i øjeblikket at gøre dette muligt på anden vis – meget gerne i samarbejde med grønlandske instanser.

atuartartut avísiliortutdló.

ajûssârutigalugo atuartartútivnut kalâtdlinut nalunaerutigisavarput sulig-ssaqarpatdlârneq píssutigalugo mánamît ánikitsuínarmik kalâtdlisüngortitsisínauvdluta.

agdlautigissartagkavtale kalâtdlisüngortítariaqarnere pingârtutut issigârput, kalâtdlisuínaq atuartartut periarfigsínardiugit mánangârdlo sulivugut nugterneqartalernigssât anguniardlugo – sapíngisamik kalâtdlit nu-nâne periarfigssautitaussut atordlugit.